

Risør kommune
Postboks 158
4952 RISØR

Vår dato: 28.08.2024

Vår ref.: 202411262-2 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.: 24/1985-7

Saksbehandler: Trine Økseter

Knudsen/trkn@nve.no

NVEs innspill til varsel om oppstart av Kommuneplanens arealdel 2025-2037 og uttalelse til offentlig ettersyn av planprogram - Risør kommune

Vi viser til brev datert 19.06.2024 hvor forslag til planprogram for kommuneplanens arealdel 2025 – 2037 legges ut til offentlig ettersyn jf. plan- og bygningsloven § 4-1. Det kunngjøres samtidig oppstart av arbeid med kommuneplanens arealdel, jf. plan- og bygningsloven § 11-13.

Om NVE

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er nasjonal sektormyndighet med innsigelseskompetanse innenfor saksområdene flom-, erosjons- og skredfare, allmenne interesser knyttet til vassdrag og grunnvann, og anlegg for energiproduksjon og framføring av elektrisk kraft. NVE har også ansvar for å bistå kommunene med å forebygge skader fra overvann gjennom kunnskap om avrenning i tettbygde strøk (urbanhydrologi). NVE gir råd og veiledning om hvordan nasjonale og vesentlige regionale interesser innen disse saksområdene skal tas hensyn til ved utarbeiding av arealplaner etter plan- og bygningsloven (pbl.).

Bakgrunn

Målet er å revidere arealdelen slik at denne blir et forutsigbart styringsdokument som bidrar til å videreutvikle Risør kommune på en bærekraftig måte i et langsiktig perspektiv. Kommuneplanens arealdel skal revideres i sammenheng med arealprinsippene i kommuneplanens samfunnsdel (vedtatt 24.04.2024), FNs bærekraftsmål og nasjonale, regionale og kommunale føringer.

Planprogrammet gir føringer for arbeidet med kommuneplanens arealdel. Risør kommune ønsker økt fokus på naturfare ved revideringen av kommuneplanens arealdel, jf. kap 2.4.3. Dette er positivt.

NVEs konkrete uttale

Håndtering av naturfare i planer

Det er et viktig prinsipp at avklaring av reell naturfare skal skje på siste plannivå. Dette klarest fram i [KMD rundskriv H-5/18 «Samfunnsikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling»](#) side 12 der det heter: «Ved siste plannivå er det ikke mulig å skyve nærmere avklaring av reell fare til byggesaken ved å sette vilkår for å innvilge byggesøknad. Kravet til ROS-analyse i lovens §4-3 vil da ikke være oppfylt.» Å avklare reell naturfare er å skille mellom areal som ivaretar byggeteknisk forskrift (TEK17) kap. 7 sine akseptkriterier for planlagt utbygging, og de areal der akseptkriteriene ikke er ivarettatt.

Kommunal- og distriktsdepartementet utga i 2020 også en veileder for planlegging i LNF(R)-spredt-områder, der det samme gjentas. Ovennevnte gjelder alle områder hvor planen åpner for ny utbygging, både i nye utbyggingsområder, eksisterende byggeområder og områder der det åpnes for LNF(R)- spredt. Det betyr at det for områder der kommunen eventuelt ønsker å åpne for direkte utbygging etter kommunedelplanen må enten reell fare avklares/utredes, og planløsningen må ivareta tilstrekkelig sikkerhet mot aktuelle naturfarer, eller områder der det åpnes for direkte utbygging legges utenom fareområder (faresoner hvis det finnes, eller aktsomhetsområder). Der ovenstående ikke er mulig, må det stilles krav om reguleringsplan.

NVEs faglige råd et at kommunen gjennom arbeidet med arealplanen identifiserer hvilke tidligere vedtatte arealplaner som med dagens kunnskap om klimaendringer, naturfare og vassdragsmiljø ikke vil blitt godkjent for videre utbygging. Kommunen må gjennom planarbeidet ta stilling til om disse tidligere vedtatte arealplanene skal oppheves eller endres. Planprogrammet kan med fordel være mer tydelig på hvilken metodikk som skal legges til grunn for dette arbeidet. Vi viser til Kommunal- og distriktsdepartementets utredning [Grunnlag for veileder om revisjon av kommunale arealplaner](#) som viser metodikk for planvask. Det bør også tydeliggjøres omfang, framdrift og status for tilleggsutredningene, samt at disse bør innarbeides i framdriftsplanen kap. 4.1.

Videre er det viktig at Risør kommune må sette av nok areal til å håndtere naturfare. God arealplanlegging er pekt på som det viktigste virkemiddelet for å forebygge skader fra flom, skred, erosjon og overvann. Pågående klimaendringer vil øke risikoen naturfare. Vi erfarer at det ofte er en utfordring å sette av store nok og sammenhengende areal til å sikre avrenning til overvannet på overflaten ved intense nedbørshendelser, kapasitetsbehovet til vassdragene ved flom, erosjonsutsatte areal, skredutsatte areal og nødvendige areal for avbøtende tiltak (sikringstiltak). Spesielt må dette være tema i nye utbyggingsområde og i fortetnings- og transformasjonsprosjekt.

Klimaendringene gjør det viktigere enn noen gang å sikre en helhetlig forvaltning av nedbørsfelt. Ifølge pbl. § 3-1 bokstav g) og i) er tilpassing til forventede klimaendringer og en helhetlig forvaltning av vannets kretsløp en planoppgave. Den helhetlige forståelsen av vannets kretsløp og hvordan dette blir påvirket av tiltak er avgjørende for å få til en trygg utbygging.

Vassdrag, både små og store, er viktige levesteder for mange av våre plante- og dyrearter. Det samme er sonen mellom vann og land som består av leveområde som varierer fra det våte til det tørre. Denne variasjonen i habitat gjør at sonen har et særlig høyt artsmangfold. I tillegg fungerer vassdragene med kantsona som en nødvendig vandringskorridor i område der menneskelige inngrep ellers har delt opp de naturlige leveområda til artene. Inngrep i og langs vassdrag kan innebære uopprettelige tap av habitat og svekking av dyre- og planteliv, økosystem, landskapsverdier med mer.

I [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027 \(regjeringa.no\)](https://regjeringen.no) er det flere forventninger knyttet til klima og energi. Mellom anna skal kommunene legge til rette for mer fornybar energiproduksjon, særlig i område med kraftkrevende næringsutvikling. Det er viktig å sikra god balanse mellom mer fornybar energi og miljøomsyn (forventning nr. 32). Tilgang på kraft og tilhørende infrastruktur er en premiss for planarbeid knytt til etablering av nye næringsareal. NVE oppfordrer Risør kommune til å vurdere hvordan arealdelen kan legge til rette for:

- Ny fornybar kraftproduksjon.
- Samlokalisering av virksomheter med overskuddsvarme med aktivitet som har behov for varme.
- Effektiv energibruk i bygninger og andre sektorer.

NVE oppfordrer kommunen til å legge til grunn [kartbasert veileder for kommuneplanens arealdel](#) og [NVEs veileder 2/2017 Nasjonale og vesentlige regionale interesser innen NVEs saksområde i arealplanlegging](#) for det videre arbeidet med utarbeidelse av kommuneplanens arealdel, samt plan- og bygningslovens § 4-3 jf. [rundskriv H-5/18 Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling](#)

NVE kan bidra til konkret rettleiing i dette arbeidet dersom ønskelig.

Med hilsen

Øyvind Leirset
Seksjonssjef

Trine Økseter Knudsen
Seniorrådgiver

Dokumentet blir sendt uten underskrift. Det er godkjent etter interne rutiner.

Mottakere:

Risør kommune

Kopimottakere:

STATSFORVALTEREN I AGDER